

**Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы
Кече Салтык авыл жирлеге Советы
КАРАРЫ**

«17» декабрь 2021ел

№ 38

**Татарстан Республикасы
Кама Тамагы муниципаль районы
Кече Салтык авыл жирлеге
шәһәр төзелешен проектлаштыруның
жирле нормативларын раслау турында**

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 32 статьясына, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Кече Салтык авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 53 статьясына таянып, Кече Салтык авыл жирлеге Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Кушымта нигезендә Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Кече Салтык авыл жирлеге шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативларын раслау.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында урнаштырырга (pravo.tatarstan.ru) Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының рәсми сайтында (Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында) kamskoey-ustye.tatarstan.ru.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

**Татарстан Республикасы
Кама Тамагы муниципаль районы
Кече Салтык авыл жирлеге Башлыгы,
Татарстан Республикасы
Кама Тамагы муниципаль районы
Кече Салтык авыл жирлеге Советы рәисе**

А.Г.Жиһаншин

Татарстан Республикасы
Кама Тамагы
муниципаль районы
Кече Салтык авыл җирлеге
Советы карарына
Кушымта
17.12. 2021ел №38

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КАМА ТАМАГЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КЕЧЕ САЛТЫК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ ПРОЕКТЛАШТЫРУНЫҢ
ЖИРЛЕ НОРМАТИВЛАРЫ**

ЭЧТӨЛӨК

1. НИГЕЗЛӨМӨЛӨР

2. ИСЭП-ХИСАПЛАРНЫ КУЛЛАНУ КАГЫЙДӨЛӨРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ КҮРСӨТКЕЧЛӨРЕ

3. КАМА ТАМАГЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

4. ТӨП ӨЛӨШЕ. ЖИРЛЕ ОБЪЕКТЛАР БЕЛӘН ТЭЭМИН ИТЕЛЭШНӨҢ МИНИМАЛЬ РӨХСӨТ ИТЕЛГӘН ДӘРӘЖӘСЕНӨҢ ИСЭП-ХИСАП КҮРСӨТКЕЧЛӨРЕ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ХАЛКЫ ӨЧӨН МОНДЫЙ ОБЪЕКТЛАРНЫҢ ТЕРРИТОРИАЛЬ ЯКТАН МӨМКИН БУЛГАН МАКСИМАЛЬ ДӘРӘЖӘДӘ ҮТЕМЛЕ БУЛУЫ КҮРСӨТКЕЧЛӨРЕ, НОРМАТИВ БУЕНЧА РЕКОМЕНДАЦИЯЛӘР ӘЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУ БУЕНЧА ИХТЫЯҖЛАР

4.1. Мәдәният һәм ял оештыру өлкәсендә авыл жирлегенәң жирле әһәмияттәге объектлары

4.2. Физик культура һәм массакүләм спорт өлкәсендә авыл жирлегенәң жирле әһәмияттәге объектлары.

4.3. Авыл жирлегенәң жирле әһәмияттәге объектлары сәламәтлек саклау.

4.4. Сәүдә өлкәсендә авыл жирлегенәң жирле әһәмияттәге объектлары, халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм жәмәгать туклануы.

4.5. Мәгълүмат һәм элемент өлкәсендә авыл жирлегенәң жирле әһәмияттәге объектлары

4.6. 13 авыл жирлегенәң жирле әһәмияттәге объектлары

4.7. Авыл жирлегенәң ритуаль хезмәт күрсәтү объектлары.

4.8. Жәмәгать тәртибен саклау өлкәсендә авыл жирлегенәң жирле әһәмияттәге объектлары

4.9. Көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын утильләштерү һәм эшкәртү өлкәсендә авыл жирлегенәң жирле әһәмияттәге объектлары, урнаштыру буенча тәкъдимнәр күрсәтелгән объект

4.10. Муниципаль район чикләрендә һәм авыл жирлекләренәң торак пунктлары чикләрендә торак пунктлардан читтә урнашкан авыл жирлегенәң транспорт хезмәте күрсәтү һәм жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына транспорт хезмәте күрсәтү өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлар

4.11. Авыл жирлегенәң территорияләрне төзекләндерү һәм яшелләндерү өлкәсендәге объектлары

4.12. Авыл жирлеге халкын электр, жылылык, газ һәм су белән тәэмин итү өлкәсендә авыл жирлегенәң жирле әһәмияттәге объектлары.

4.12.1 . Авыл жирлеге халкының электр белән тәэмин итү объектларында норматив ихтыяжын билгеләү буенча тәкъдимнәр.

4.12.2 . Авыл жирлеге халкының жылылык белән тәэмин итү объектларында норматив ихтыяжын билгеләү буенча тәкъдимнәр.

4.12.3 . Авыл жирлеге халкының газ белән тәэмин итү объектларында норматив ихтыяжын билгеләү буенча тәкъдимнәр.

4.12.4 . Авыл жирлеге халкының су белән тәэмин итү объектларында норматив ихтыяжын билгеләү буенча тәкъдимнәр.

4.12.5 . Авыл жирлеге халкының су бүлү объектларында норматив ихтыяжын билгеләү буенча тәкъдимнәр.

ИСЭП-ХИСАП КҮРСӨТКЕЧЛӨРӨН НИГЕЗЛӘУ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Кече Салтык авыл жирлеген шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативлары (алга таба-нормативлар) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының норматив-хокукий актлары нигезендә эшләнде.

Әлеге нормативлар белән жайга салынмаган мәсьәләләр «техник жайга салу турында» 27.12.2002 ел, № 184-ФЗ Федераль закон таләпләре нигезендә, Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган законнар һәм норматив - техник документлар белән жайга салына.

Әлеге нормативлар, оештыру-хокукий формаларына бәйсез рәвештә, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Кече Салтык авыл жирлеге территориясендә үз эшчәнлеген алып баручы барлык шәһәр төзелеше эшчәнлеге субъектлары өчен мәжбүри.

Шәһәр төзелеше проектларының жирле нормативларын раслау, аларга үзгәрешләр кертү федераль законнар, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Кече Салтык авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Әлеге нормативлар авыл жирлеге халкының жирле әһәмияттәге объектлар белән тәэмин ителешенен минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенен исәп-хисап күрсәткечләрен; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булганның максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенен исәп-хисап күрсәткечләрен билгели.

Авыл жирлеге халкының тәэмин ителешенен минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенен исәп-хисап күрсәткечләре һәм авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенен исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнә торган жирле әһәмияттәге объектларга түбәндәге өлкәләргә карый торган объектлар керә:

- халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, су бүлү;
- авыл жирлекләре чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юллары, жирле әһәмияттәге транспорт объектлары;
- социаль яклауга мохтаж гражданның хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында;
- мәдәният, массакуләм ял, ял көннәре;
- мәгълүматлаштыру һәм элемент министрлыгы;
- физик культура һәм массакуләм спорт бүлеге;
- көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару □ төзекләндерү һәм яшелләндерү;
- ритуаль хезмәтләр күрсәтү тәртибе;
- социаль тәэмин итү һәм социаль яклау бүлеге.

Нормативлар үз эченә түбәндәге өлешләрне ала:

- төп өлеш (авыл жирлеге халкының жирле әһәмияттәге объектлар белән тәэмин ителешенен минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенен исәп-хисап күрсәткечләре; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр мөмкин булган дәрәжәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре);
- нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен нигезләү буенча материаллар;

- нормативов нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен куллану кагыйдәләре һәм өлкәсе;
- жирлекнең жирле әһәмияттәге объектларында авыл жирлеге халкының норматив ихтыяжын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр;
 - авыл жирлегенә кыскача характеристикасы.

2. ИСӘПЛӘҮ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ

Әлеге нормативлар белән билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре Кече Салтык авыл жирлегенең территорияль планлаштыру документларын, Кама Тамагы авыл жирлеге территорияләренә карата эшләнелә торган территорияне планлаштыру документларын әзерләгәндә, килештергәндә, раслаганда һәм тормышка ашырганда кулланыла.

Шәһәр төзелешен проектлаштыру нормативлары дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарның үтәлешен тикшереп тору һәм күзәтү органнары тарафыннан карарлар кабул итү өчен кулланыла.

Жирлекнең жирле әһәмияттәге объектлары исемлеге, авыл жирлеге халкының минималь тәэмин ителүчәнлеге дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм әлеге нормативларның төп өлешендә китерелгән авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территорияль яктан мөмкин булган максималь үтемле булу дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре үтәлү өчен мәжбүри булып тора.

Гамәлдәге норматив документларны, шул исәптән әлеге нормативларда сылтама бирелә торган документларны юкка чыгарганда һәм (яки) үзгәрткәндә гамәлдән чыгарылган нормаларга таянып эш итәргә кирәк.

3. КАМА ТАМАГЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Кече Салтык авыл җирлегенең кыскача характеристикасы, шулай ук халыкның саны, тыгызлыгы һәм социаль-демографик составы турында мәғлүматлар, җирлекнең башка характерлы үзенчәлекләре 1 нче таблицада китерелгән

Таблица 1

Кече Салтык авыл җирлегенең кыскача характеристикасы

№п/п	Күрсәткеч исеме	Характеристикасы
1	Авыл җирлеге территориясенең муниципаль район һәм Татарстан Республикасы структурасында урнашуы	Кече Салтык авыл җирлеге Кама Тамагы муниципаль районының көнчыгыш өлешендә, Татарстан Республикасының көнбатыш өлешендә урнашкан.
2	Авыл җирлеге чикләрендәге территориянең гомуми мәйданы, га	6492,6
3	Авыл җирлеге составына керүче торак пунктлар исемлеге	с.Малые Салтыки, д.Малое Мереткозино, д.Яшелча
4	2011 елның 1 гыйнварына даими халык саны	
	Барлыгы-кеше.	334
	шул исәптән: сабыйлар хезмәткә яраклы яшьтәге өлкәнрәкләр	6 60 70
5	2011 елның 1 гыйнварына халык тыгызлыгы, кеше/кв. км	15,1
7	Торак фонды күләме 2011 елның 1 гыйнварына, мең кв. метр торак мәйданы	15,63
8	Халыкның торак белән тәэмин ителеше дәрәжәсе, кв. м/яр.	46,7
9	Кама Тамагы муниципаль районы территориясендә табигый-климат шартлары	
	Район климаты (климатик районлаштыру картасы нигезендә төзелеш өчен)	II B
	сейсмик куркыныч дәрәжәсе (баллар)	6 – 7
	табигать-климат шартларына гомуми бәя	уңайлы

**4. ТӨП ӨЛЕШЕ. МИНИМАЛЬ РӨХСЭТ ИТЕЛГЭН ДЭРЭЖЭНЭН
ИСЭП-ХИСАП КҮРСЭТКЕЧЛӨРЕ
ЖИРЛЕ ЭНЭМИЯТТӨГЕ ОБЪЕКТЛАР БЕЛЭН ТЭЭМИН ИТҮ,
МОНДЫЙ ОБЪЕКТЛАРНЫҢ ТЕРРИТОРИАЛЬ ЯКТАН МӨМКИН
БУЛГАН МАКСИМАЛЬ ДЭРЭЖЭДЭ ФАЙДАЛАНЫЛУУ
КҮРСЭТКЕЧЛӨРЕ;
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ХАЛКЫН ӨЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРГА НОРМАТИВ
ИХТЫЯЖ ҺӘМ АЛАРНЫ УРНАШТЫРУ БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӨР
КӨТӨ.**

Таблица 2

Социаль яклауга һәм ярдәмгә мохтаж гражданның торак хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше өлкәсендә авыл эфирлегенең эфирле энэмияттөгә объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап

№ п/п	Объектның исеме	Минималь рөхсәт ителгән халыкның тәэмин ителеш дәрәжәсе		Максималь рөхсәт ителгән территорияль дәрәжәсе халык өчен уңайлык
		2021 год	2031 год	
1	Шәһәр һәм авыл эфирлекләрендә торак биналар торак пунктлар	46,7	48,7	Билгеләнми

Торак төзелеше һәм торак төзелеше төрләренең исәп-хисап күрсәткечләре гамәлдөгә һәм фаразлана торган социаль-демографик вазгыятьне һәм халыкның керем дәрәжәсен исәпкә алып башкарылырга тиеш. Торак төзелешенең характерына туры китереп, 3 таблицادا китерелгән төзелеш төрләре бүленә.

Таблица 3

Торак төзелеше характеристикасы

№ п/п	Торак төзелеше тибы	Төзелеш характеристикасы
1	Азкатлы торак төзелеше	биеклегә 3 катка кадәр булган индивидуаль усадьба төзелеше; биеклектөгә 3 катка кадәр блокланган торак йортлар белән төзү; биеклегә 4 катка кадәр булган күпфатирлы торак йортлар төзү
2	Урта катлы торак төзелеш	күп фатирлы торак йортлар төзү биеклегә 5-8 катлы
3	Күпкатлы торак төзелеш	күп фатирлы торак йортлар төзү биеклегә нче 9 кат һәм югарырак

Торак төзелешенең төрләрен бүлеп бирү, аларны оештыруга карата таләпләрне билгеләү авыл эфирлегеннән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән гамәлгә ашырыла.

Торак пунктларда торак төзүнең норматив параметрлары 2016 елның 7 СП 4.1. Авыл эфирлегенең мәдәният һәм ял оештыру өлкәсендә эфирле энэмияттөгә объектлары 4.1. Авыл эфирлегенең мәдәният һәм ял оештыру өлкәсендә эфирле

әһәмияттәге объектларыбүлеге таләпләре нигезендә билгеләнә.
Элемтә линияләрен урнаштыру «әлемтә линияләре өчен жир бүлеп бирү нормалары " СН 461-74 таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш ».

4.1. Авыл жирлегенә мәдәният һәм ял оештыру өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлары

Мәдәният, массакүләм ял, ял объектларын урнаштыруга таләпләр һәм аларның параметрлары " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (кушымта Д).

Кече Салтык авыл жирлеге халкының мәдәният һәм ял объектлары белән тәэмин ителешенә, мондый объектларның авыл жирлеге халкы өчен территорияль үтемлелеге дәрәжәсенә тәкъдим ителә торган күрсәткечләрен 4 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

Таблица 4

Мәдәният һәм халыкның ялын оештыру өлкәсендә авыл жирлегенә әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ п/п	Объектның исеме	Халыкның тәэмин ителешенә минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территорияль үтемлелек дәрәжәсе
1	Клубные учреждения для сельских населенных пунктов с численностью населения: Авыл жирлекләре өчен клуб учреждениеләре халык саны белән:		
	0,2 меңнән 1 меңгә кадәр кеше	500-300 урын 1000 кешегә	Транспорт үтемлелеге 60 минут
	1 меңнән 2 меңгә кадәр кеше	300-230 урын 1000 кешегә	
	2 меңнән 5 меңгә кадәр кеше	230-190 кеше өчен урын	
2	Авыл массакүләм китапханәләре хезмәт күрсәтү зонасына (30 минуттан чыгып) халык саны булган авыл жирлекләре һәм аларның төркемнәре өчен уңайлы шартлар тудыру хакында):		
	1 меңнән 2 меңгә кадәр кеше	6-7,5 мең берәмлек саклау урыны; 5-6 уку урыны; 1000 кеше	Транспорт үтемлелеге 30 минут
	2 меңнән 5 меңгә кадәр кеше	5-6 мең берәмлек саклау; 4-5 укучы урыны. 1000 кеше	
5 меңнән 10 меңгә кадәр кеше	4,5-5 мең берәмлек саклау берәмлеге; 3 – 4 уку урыны- 1000 кеше.		
3	Ял оештыру өчен бүлмәләр. һәм әскәрлек эшчәнлеге	1000 кешегә 50-60 кв. м.	Жәяүлеләр өчен 30 минут уңайлылык

Искәрмә.

1. Азрак исәп-хисап күрсәткечен зур торак пунктлар өчен кабул итәргә кирәк.

1. 2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 26.01.2009 елдагы 42 номерлы карары нигезендә 2024 елга кадәр клуб учреждениеләре һәм китапханә хезмәтләре белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәжәсе гамәлдәге тәэмин ителеш дәрәжәсендә кабул ителә.

4 нче таблицада күрсәтелмәгән мәдәният һәм ял объектлары өчен күрсәткечләрне проектлауга бирелгән бирем нигезендә кабул итәргә кирәк. Объектларның санын, составын һәм сыйдырышлылыгын билгеләгәндә авыл торак пунктларында проектлана торган мәдәният һәм ялларны 30 минутлык транспорт үтемлелеге зонасында урнашкан башка торак пунктлардан килгән халыкны өстәмә рәвештә исәпкә алырга кирәк.

Мәдәният объектлары өчен жир кишәрлекләре һәм халыкның ялын оештыру күләме проектлау биреме нигезендә билгеләнә.

4.2. Физик культура һәм массакүләм спорт өлкәсендә авыл жирлегенең жирле аһамияттәге объектлары.

Кече Салтык авыл жирлегенең физик культура һәм массакүләм спорт объектлары белән тәэмин ителешенең, мондый объектларның авыл жирлеге халкы өчен территорияль үтемлелеге дәрәжәсенең тәкъдим ителә торган күрсәткечләр 5 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

Таблица 5

Физик культура өлкәсендә авыл жирлегенең жирле аһамияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре мәдәният һәм массакүләм спорт

№п/п	Объектның исеме	Минималь рөхсәт ителгән дәрәжә халыкның тәэмин ителеше	Халык өчен территорияль үтемлек дәрәжәсе
1	Физкультура-спорт заллары гомуми файдалану	80 кв. м майданда идән 1000 кешегә исәпләнгән.	60 Мин. транспорт үтемлелеге
2	Спорт майданчыгы (уен спорт майданчыгын һәм (яки) урамнарны үз эченә алган ясылык спорт корылмасы тренажерлар, турниклар.*	Халык санына бәйсез рәвештә, 1 объект	60 Мин. транспорт үтемлелеге
Искәрмә: * халык саны 300 кешедән ким булган торак пунктлар өчен нормалашмый.			

Әлеге объектларны урнаштыру башка шундый ук объектларның якынлыгын, транспорт элементларын оештыруны, урамнар, юллар һәм жәяүлеләр юллары челтәре белән үзара бәйләнеше исәпкә алып башкарылырга тиеш.

Физик культура һәм массакүләм спорт объектларын мөгариф мәктәпләренең һәм башка уку йортларының, ял һәм мәдәният учреждениеләренең спорт объектлары белән территорияне кыскарту белән бергә алып бару рөхсәт ителә.

Физкультура-спорт корылмалары өчен жир участогы күләмен проектлау биреме буенча кабул итәргә кирәк.

4.3. Авыл жирлегенен сәламәтлек саклау өлкәсендә жирле аһамияттәге объектлары.

Кече Салтык авыл жирлеге халкының хастаханә һәм поликлиника учреждениеләрендә тәмин ителеш дәрәжәсе, халык өчен мондый объектларның территориаль үтемлелеге дәрәжәсе буенча тәкъдим ителә торган күрсәткечләрене 6 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

Таблица 6

Сәламәтлек саклау өлкәсендә авыл жирлегенен жирле аһамияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ п/п	Объектның исеме	Халыкның тәмин ителешенен минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль үтемлелек дәрәжәсе
1	Аптекалар	1 мең кешегә гомуми мәйданы 14 кв. метр	Жәяүлеләр өчен 30 минут

Сәламәтлек саклау объектларын урнаштыруга таләпләр һәм аларның параметрлары СНИП 2.07.01 - 89 СП нигезендә билгеләнә. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (кушымта Д) һәм башка норматив документлар.

Даруханәләр өчен жир участогының күләме 0,2 га тигез булырга тиеш, яисә алар кертеләргә мөмкин.

4.4. Авыл жирлегенен Халыкка сәүдә, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм жәмәгать туклануы өлкәсендәге объектлары.

Кече Салтык авыл жирлеге халкының сәүдә, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм жәмәгать туклануы объектлары белән тәмин ителешенен, халык өчен мондый объектларның территориаль үтемлелеге дәрәжәсенен тәкъдим ителә торган күрсәткечләрен 7 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

Таблица 7

Сәүдә, көнкүреш хезмәте күрсәтү өлкәсендә авыл жирлегенен жирле аһамияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре; жәмәгать туклануы

№ п/п	Объектның исеме	Халыкның тәмин ителешенен минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Территориаль яктан мөмкин булган дәрәжәдә файдалану мөмкинлеге. халык
1	Кибетләр, шул исәптән исәп:	300 кв. м сәүдә мәйданы 1000 кешегә	2000 м
	азык-төлек әйберләре	100 кв. м сәүдә мәйданы 1000 кешегә	
	азык-төлек булмаган әйбер	200 кв. м сәүдә мәйданы 1000 кешегә	
2	халыкка турыдан-туры хезмәт күрсәтү	1000 кешегә 7 эш урыны.	2000 м

	Көнкүреш предприятиеләре	1000 кешегә 4 эш урыны.	
	хезмәт күрсәтү өчен предприятие	1000 кешегә 3 эш урыны.	
3	Бани*	7 мест на 1000 чел.	билгеләнми
Искәрмә: * Төзекләнделерелгән торак фонды белән тәэмин ителгән жирлекләрдә мунча һәм мунча-сәламәтләндрү комплексларының сыешлыгын исәпләү нормалары 1 мең кешегә өч урынга кадәр киметергә рөхсәт ителә.			

Авыл торак пунктлары һәм аларның төркемнәре өчен сәүдә һәм халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү учреждениеләрен һәр жирлектә яшәүчеләрне жәяү йөрү мөмкинлеге чикләрендә беренче чиратта кирәк булган хезмәтләр белән тәэмин итү исәбеннән 30 минуттан да артмаска тиеш. Югары дәрәжәдә хезмәт күрсәтү объектлары белән тәэмин итүне авыл жирлекләре төркеменә кабул итәргә кирәк.

Сәүдә предприятиеләренә шәһәр торак пунктлары һәм авыл жирлекләре өчен жир участоклары күләмен сәүдә мәйданының кв. метрына карап кабул итәргә кирәк:

250 кв.м. га кадәр – 100 кв. м. сәүдә өчен 0,08 га. мәйдан;

250 кв. м. – 100 кв.м. сәүдәгә 0,08-0,06 га. мәйдан;

650дән 1500 кв. м. – 100 кв. м.сәүдәгә 0,06-0,04 га. мәйдан;

1500 дән 3500 кв. м. га кадәр – 100 кв.м. сәүдә өчен 0,04-0,02 га. мәйданы 3500 кв. м. – 100 кв. м.сәүдә өчен 0,02 га. мәйдан.

Предприятиеләрне инженерлык системалары һәм коммуникацияләр белән автоном тәэмин иткән очракта, шулай ук аларның территориясендә ярдәмче биналар һәм корылмалар урнашкан очракта, участок мәйданы 50% ка кадәр артырга мөмкин.

Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре өчен жир участоклары күләмен аларның егәрлегенә (эш урыннары санына)карап кабул итәргә кирәк:

10нан 50гә кадәр эш.урыны-0,1-0,2 га, 10 эш.урын;

50дән 150гә кадәр.урын-0,05-0,08 га, 10 эш.урын;

150дән артык эш.урыны-0,03-0,04 га, 10 эш.урын.

Мунча өчен жир кишәрлекләре күләме объектка 0,2-0,4 га кабул ителә.

4.5. Авыл жирлегенә мәгълүмат һәм элементә өлкәсендәге объектлары.

Халыкны мәгълүматлаштыру һәм элементә объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенә, авыл жирлегә халкы өчен мондый объектларның территорияль үтемлелегә дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечләрен 8 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

Элемтә объектлары өлкәсендә авыл жирлегенең жирле аһамиятtagе объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ п/п	Объектның исеме	Халыкның тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль үтемлек дәрәжәсе
1	Почта элементәсе бүлеге	1 элементә бүлеге-0,5-6 мең кеше	500 метр
2	АТС (600 исәбеннән 1000 кешегә исәпләнгән номерлар	объект 10-40 мең сан	Билгеләнми
3	Концентратор	объект 1,0-5,0 мең сан	Билгеләнми
4	Техник үзәк кабель телевидениесе	1 объект-торақ районы	Билгеләнми

Элемтә бүлегенең жир участогы мәйданы торақ пункт халкы санына бәйле рәвештә исәпләнә:

500 дән 2000 га кадәр. -0,3 - 0,35 га объект; 2000-6000 га кадәр-0,4-0,45 га объект.

Жир кишәрлекләре күләме:

автоматик телефон станциясеннән объектка 0,25 га кабул ителә;

- концентратор 40-100 кв. м;

- кабель телевидениесең техник үзәге-0, -0,5 га объект.

Яңа төзелешне гамәлгә ашырганда телекоммуникация системаларын, эфир цифрлы телевидениене күмәк кабул итү системаларын урнаштыруны һәм бер үк вакытта өч элементә операторы тарафыннан хезмәт күрсәтү өчен кирәкле булган ябык эчке коммуникацияләр буенча йорт эчендәге элементә челтәрләрен урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Яңа территорияләрне төзегәндә Гражданнар оборонасы сигналлары һәм гадәттән тыш хәлләр сигналлары буенча халыкка хәбәр итү системасының локаль челтәрләрен урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Предприятиеләрне, биналарны һәм элементә корылмаларын, Радио һәм телевидение, янгын һәм сак сигнализациясен, инженерлык жиһазлары системаларын диспетчерлаштыру эшләрен гамәлдәге норматив документлар таләпләренә туры китереп башкарырга кирәк.

Элементә предприятиеләре биналарын күрше предприятиеләр яки технологик процесслар булган, зарарлы, коррозия-актив, күнелсез матдәләр һәм тузан бүлеп бирү чыганагы булган, аларның санитар-яклау зоналарыннан читтә урнашкан объектларга карата өстенлек бирә торган жилләренең өске ягында урнаштырырга кирәк.

Элементә бүлекләре Торақ төзелеше зонасында урнашырга тиеш.

Шәһәр почтамтлары, шәһәр һәм район элементә узеллары биналарыннан, матбугат агентлыкларыннан жир участоклары, балалар ясле - бакчалары, мәктәпләр, мәктәп-интернатлар, дөвалау-профилактика учреждениеләре биналарыннан 50 метрдан да ким булмаган ераклыкны торақ һәм ижтимагый биналар стеналарына кадәр кабул итәргә кирәк -

кимендә 25 м.

Жир участогы төзеклэндерелгән, яшеллэндерелгән һәм коймаланган булырга тиеш. Койманың биекlege кабул ителә, м:

- 1,2 - шәһәрара телефон станцияләре, телеграф төеннәре һәм шәһәр телефон станцияләренен хужалык ишегаллары өчен;

- Көчәйтү пунктлары, кабель участоклары, махсус билгеләнештәге жиһазлар һәм милке булган базалар һәм складлар, махсус элемент автомобильләренен ачык стоянкалары, шәһәрара элемент һәм телевидениенен территориаль үзәкләре, элемент предприятиеләре, Россия магистраль элементләре һәм телевидениесенен техник элемент узеллары, эксплуатацион-техник элемент узеллары, тимер юл почталары, почта бүлекләре, почтамптар, район элемент узеллары, матбугат предприятиеләре өчен-1,6.

Элемент линияләрен урнаштыру «элемент линияләре өчен жир бүлеп бирү нормалары»СН 461-74 таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

4.6. Авыл жирлегенен жирле әһәмияттәге объектлары.

Халык белән идарә итү учреждениеләре һәм кредит - финанс оешмалары тарафыннан тәэмин ителешнен минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенен, авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль үтемлелеге дәрәжәсенен исәп-хисап күрсәткечләрен 9 таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

Таблица 9

Авыл жирлегенен идарә һәм финанслар өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ п/п	Объектның исеме	Халыкның тәэмин ителешнен минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль үтемлек дәрәжәсе
1	Оешмалар идарә учреждениеләре	Техник яктан регламентлар	Билгеләнми

Идарә оешмалары өчен жир кишәрлекләре күләме бер хезмәткәргә 60-44 кв.м. исәбеннән кабул ителә. 44-18, 5 кв.м. бина катларында бер хезмәткәр өчен 3-5 кат. Зур мәйдан азрак катлы объектлар өчен кабул ителә.

4.7. Авыл жирлегенен ритуаль хезмәт күрсәтү объектлары.

Халыкның ритуаль хезмәтләр күрсәтү объектлары белән тәэмин ителешнен минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенен, авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль үтемлелеге дәрәжәсенен исәп-хисап күрсәткечләрен 10 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

*Торак-коммуналь хужалык өлкөсөндө жирле аһамияттаге
объектлар өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре*

№ п/п	Объектның исеме	Халыкның тәэмин ителешенә минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль үтемлек дәрәжәсе
1	Традицион зират күмелгән*	1000 кешегә 0,28 гектар, тик ул гына да түгел 40 гектардан артык	Билгеләнми
*Халык санын, халык санының перспективасы үсешен исәпкә алып билгеләнә. үлем коэффициенты.			

Зиратларның жир участогы күләме халыкның тәэмин ителешенә дәрәжәсеннән чыгып кабул ителә, әмма 40 гектардан артык түгел.

Торак-коммуналь хужалык предприятиеләреннән торак йортлар, гомуми белем бирү мәктәпләре, балалар бакчалары һәм сәламәтлек саклау учреждениеләре диварларына кадәр ара 11 нче таблицادا күрсәтелгән.

Таблица 11

Зиратлардан торак йортлар, гомуми белем бирү мәктәпләре, балалар бакчалары һәм сәламәтлек саклау учреждениеләре диварларына кадәр ераклык

Биналар (жир участокалары)	Торак-коммуналь хужалык предприятиеләре биналарынан (участокаларынан) ераклык, м		
	Торак йортларның диварларына кадәр	Гомуми белем бирү мәктәпләре, балалар бакчалары һәм учреждениеләр биналары сәламәтлек саклау	Су алу корылмаларына кадәр
Зиратлар традицион Күмү һәм крематорий (20дән 40 га кадәр)	500	500	Кимендә 1000 (су белән тәэмин итү чыганагы санитар саклау поясы һәм вакыт исәпләүләре буенча фильтрации.
Традицион каберлекләр һәм крематорий зиратлары (мәйданы 10-20 га)	300	300	
Зиратлар традицион Күмү һәм крематорий (мәйданы 10 гектардан ким)	100	100	-

Реконструкцияләнергә тиешле авыл торак пунктларында зиратлардан торак йортлар, балалар һәм дөвалау учреждениеләре биналары диварларына кадәр ераклыкны жирле санитар күзәтчелек органнары белән килештереп, ким дигәндә 100 кеше кабул итәргә рөхсәт ителә.

Зиратларны торак пунктларның торак төзелешенә территориясенә карата аерым яктан урнаштырырга кирәк.

Яңа жирләү урыннары булдыру, гамәлдәге жирләү урыннарын реконструкцияләү экологик һәм санитар-гигиена экспертизасы уңай бәяләмәсе булганда мөмкин.

Зират өчен бүлеп бирелә торган Участок түбәндәге таләпләрне канәгатьләндерергә тиеш: торак пункттан, ачык сулыклардан һәм сулыклардан читтә читкә тайпылырга; мөмкин булган су басу зонасыннан читтә урнашырга; жир өслегеннән 2,5 метрдан да ким булмаган грунт суларының торышы булырга; 1,5 м тирәнлектә коры, Комлы туфракка (ашлы, Комлы), туфракның дымлылыгы 6-18% чикләрендә булырга тиеш.

Зиратлар территориясендә юл челтәрен, су сибү системасын, шахталар коеларын, тышкы яктылыкны күздә тотарга кирәк.

Жирләү участкаларының күләмен 12 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

Таблица 12

Күмү участкаларының күләме

Жирләү саны. бер урында	Размеры участка захоронения	
	Киңлеге, метр	Озынлыгы 1 метр
1	1,0	2,0
2	1,8	2,0
3	2,6	2,0
4	3,6/1,8	2,0/4,0
5	2,6	4,0
6	2,6	4,0

4.8. Жәмәгать тәртибен саклау өлкәсендә авыл жирлегенәң жирле әһәмияттәге объектлары.

Халыкны жәмәгать тәртибен саклау объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенәң, авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль үтемлелеге дәрәжәсенәң исәп-хисап күрсәткечләрен 13 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк. 13.

Таблица 13

Территориядә жәмәгать тәртибен саклау өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлар өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре авыл жирлеге

№ п/п	Объектның исеме	Халыкның тәэмин ителешенәң минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль үтемлек дәрәжәсе
1	Терәк пункты тәртип саклау	1 объект - 1 авыл жирлеге авыл жирлекләре	билгеләнми

Авыл жирлегендә полиция бүлекчәсе авыл жирлекләре комплексына хезмәт күрсәтә ала.

Полиция участок пункты, кагыйдә буларак, административ участок үзәгендә урнашырга тиеш.

4.9. Авыл жирлегенен көнкүрөш һәм сәнэгать калдыкларын утильләштерү һәм эшкәртү өлкәсендәге жирле әһәмияттәге объектлары, күрсәтелгән объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

Көнкүрөш калдыкларын жыю нормаларының күрсәткечләрен СП 42.13330.2016 таләпләренә туры китереп кабул итәргә кирәк «СНиП 2.07.01-89 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» темасына 14 нче таблицада китерелгән иде.

Жыелган көнкүрөш калдыкларының исәп-хисап санын даими (һәр 5 ел саен) факттагы мәгълүматлар буенча ачыкларга кирәк.

Таблица 14

Коммуналь калдыкларны туплау нормалары

Көнкүрөш калдыклары төрләре	Елына 1 кешегә көнкүрөш калдыклары саны	
	кг	литр
Каты:		
су, канализация, үзәк жылылык һәм газ белән тәэмин ителгән торак биналардан;	190	900
башка торак биналардан	300	1100
Каты көнкүрөш калдыкларының гомуми саны: ижтимагый биналарны исәпкә алып	280	1400
Сыек изогребов (канализация булмаганда)	-	3000
1 кв. м каты көнкүрөш калдыкларының сметасы урамнар, майданнар, парклар	5	8
Искәрмә: Зур габаритлы көнкүрөш калдыкларын туплау нормаларын каты көнкүрөш калдыкларының китерелгән күрсәткечләре составында 5% күләмдә кабул итәргә кирәк.		

Таблица 15

Жыю, транспортлау өлкәсендә авыл жирлегенен жирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре, каты коммуналь калдыкларны эшкәртү

№ п/п	Объектның исеме	Халыкның тәэмин ителешенә минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территорияль үтемлек дәрәжәсе
1	Авыл территориясендә каты көнкүрөш калдыклары жыю объектлары (калдыклар жыелу урыннары) авыл жирлекләре	100%	100 метр

Торак пунктларның торак зоналарында автомобиль транспорты өчен подъездлар белән тәэмин ителгән каты көнкүрөш калдыкларын жыю өчен контейнер майданчыклары урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Контейнер майданчыкларының тиешле күләмдә билгеләү өчен, контейнерлардан файдаланучы халык саныннан, калдыклар жыелу нормасыннан, калдыкларны саклау срокларыннан чыгып эш итәргә кирәк. Контейнерларның исәп-хисап күләме алар оешкан чорда калдыкларны фактта туплауга туры килергә тиеш.

Калдыкларны жыю нормалары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Каты коммуналь калдыклар жыелу нормативларын раслау турында» 2016 елның 12 декабрдәгә 922 номерлы карары (16 таблица) буенча кабул ителә.

Таблица 16

Калдыклар туплау нормалары

Каты коммуналь калдыклар	
шәхси торак йортлар	Бер кешегә 0,27 т/ел
күпфатирлы торак йортлар	Бер кешегә 0,205 т/ел
Зур габаритлы калдыклар	
шәхси торак йортлар	Бер кешегә 0,079 т/ел
күпфатирлы торак йортлар	Бер кешегә 0,071 т/ел

Санитар законнар таләпләрен үтәү максатыннан, контейнерлар урнаштыру өчен мәйданчык торак йортлардан 20 метрдан да ким булмаган, әмма 100 метрдан да артмаган ераклыктан ераграк торырга тиеш. Каты коммуналь калдыклар өчен уңайлы подъездлы контейнерлар урнаштыру өчен махсус мәйданчыклар. Мәйданчык ачык һәм су үткәрә торган өслек белән проектлана. Мәйданчыкларның күләме контейнерлар санын урнаштыруга исәпләнгән булырга тиеш, әмма 5-дән артык түгел. Билгеләнә торган чүп жыючылар (контейнерлар) санын билгеләү өчен чүп жыючы халык саныннан, каты коммуналь калдыклар жыелу нормативларыннан, калдыкларны саклау срокларыннан чыгып эш итәргә кирәк. Чүп жыючыларның исәп-хисап күләме алар оешкан чорда каты коммуналь калдыкларның факттагы туплануына туры килергә тиеш.

Махсус техника берәмлекләре саны (ә атап әйткәндә Транспорт һәм чүп жыючы) региональ оператор һәм территорияне санитар чистарту схемасы белән билгеләнә.

Контейнерларның кирәкле саны коммуналь калдыкларның уртача тәүлеклек жыелуын, аларны чыгару чорын (тәүлеклек) һәм контейнерның сыйдырышлылыгын (1,1 м³) исәпкә алып исәпләнә.

Контейнерларның 50% ын сортларга аерылырга тиешле каты көнкүреш калдыклары (икенчел чимал) өчен кулланырга киңәш ителә. Куркыныч ГК (яктырту жайланмалары, терекөмешле батарея һәм аккумуляторлар булган электр лампалары (автомобильләреннән тыш), куллану үзлекләрен югалткан терекөмешле градусниклар) вандалга каршы башкаруда (кызгылт сары төстәге) аларны зарарлау һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян китерүне булдырмый торган махсус билгеләнгән контейнерларга (кызгылт сары төстә) салынырга тиеш.

Контейнер мәйданчыкларын урнаштыру урыннары, торак территорияләрдә ККНЫ жыю, вакытлыча саклау буенча тәкъдимнәрне исәпкә алып, территорияне санитар чистарту схемасы белән төгәлләштерелә.

4.10. Муниципаль район чикләрендә торак пунктлардан читтә авыл жирлегенең транспорт хезмәте күрсәтү һәм жирле әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлар был жирлекләре чикләре тоташкан урында.

Барлык торак пунктлар да каты өслекле автомобиль юллары белән тәмин ителергә тиеш.

Торак пунктларда автомобиль транспорты барлык биналарга һәм корылмаларга да барып житәргә тиеш.

Халыкның шәхси жиңел автомобильләр белән тәмин ителешенең рөхсәт ителгән минималь дәрәжәсе күрсәткече 1000 кешегә 314,5 жиңел автомобиль кабул ителә.

Авыл жирлеге халкы өчен жәмәгать транспорты тукталышларының территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булуын исәпләү күрсәткечләрен 17 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

Таблица 17

Авыл жирлеге территориясендә транспорт хезмәте күрсәтү өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлар өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ п/п	Объектның исеме	Халыкның тәмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль үтемлек дәрәжәсе
1	Тукталыш пункты	1. һәр авыл жирлеге өчен, бәйсез рәвештә, халык саны	Жәяүлеләр өчен 30 минут

Жәмәгать транспорты тукталышына кадәр жәяүлеләр юлларының озынлыгы 500 метрдан да артык түгел.

Торак зоналар, халыкка мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү учреждениеләре янында, сәүдә һәм ял предприятиеләре, спорт биналары һәм корылмалары, хезмәт кушымтасы урыннарын 10% ка кадәр (ләкин бер урыннан да ким булмаган) проектлаганда инвалидлар транспортына аерым игътибар бирергә кирәк.

4.11. Авыл жирлегенең территорияләрне төзекләндерү һәм яшелләндерү өлкәсендәге объектлары.

Гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр белән тәмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен 18 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

Гомуми файдаланудагы яшеллэндерелгән территорияләр белән тээмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре

Объектның исеме	Халыкның тээмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе (кв. метр/кеше)	Халык өчен территориаль үтемлек дәрәжәсе
Яшеллэндерелгән территорияләр кулланыш	12	билгеләнми
<p>Искәрмә. Урманнар тирә-юнендә урнашкан торак пунктлар өчен эре елгаларның һәм сулыкларның яр буе зоналарында, гомуми файдаланудагы яшеллэндерелгән территорияләрнең майданы 20% тан да ким булмаса тиеш. Яшеллэндерелгән территориянең аерым участкалары майданына ял итү, балалар уеннары өчен майданчыклар, жәяүлеләр юллары кертелә, әгәр алар гомуми майданның 30% ын биләсә.</p>		

Торак пункттагы яшел үсентеләрне, аның планлаштыру структурасын һәм жирле шартларын исәпкә алып, бердәм система рәвешендә карарга кирәк. Торак пунктның яңа территорияләрен проектлаганда һәм реконструкцияләгәндә гамәлдәге яшел үсентеләрне максималь рәвештә саклауны һәм куллануны күздә тотарга кирәк.

Гомуми кулланылыштагы яшеллэндерү объектлары майданнарын түбәндәге күләмдә кабул итәргә кирәк: Парклар – 10 гектардан да ким түгел; бакча-3 гектардан да ким түгел; скверлар-0,5 га.

Торак пунктлар территориясендә төзеклэндерү һәм яшеллэндерү объектларын урнаштыру принциплары, объектларның параметрларын «СП 42.13330.2016 «шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» темасына түгәрәк өстәл узды.

4.12. Авыл жирлегенең жирле әһәмияттәге объектлары авыл жирлеге халкын электр, жылылык, газ һәм су белән тээмин итү.

4.12.1. Авыл жирлеге халкының электр белән тээмин итү объектларында норматив ихтыяжын билгеләү буенча тәкъдимнәр.

Электр энергиясен кулланучыларны өзлексез һәм сыйфатлы электр белән тээмин итү халыкның сәламәтлеген саклауга һәм авыл жирлеге территориясендә халыкның тормыш сыйфатын яхшыртуга ярдәм итә.

Перспективалы чорга авыл жирлеген электр белән тээмин итүне үстерүнең төп юнәлешләре булып тора:

- тапшыру, трансформация һәм куллану вакытында электр энергиясе югалтуларын киметү;

- сәнәгать кулланучыларын һәм халыкны тәүлек вакыты буенча дифференциациялэнгән тарифларга күчү юлы белән ярымпики һәм төнге чорда электр энергиясен куллану өчен икътисади яктан жәлеп итәрлек шартлар тудыру.

14278 тм-т1 ЗТН нигезендә "0,38-750 кВ көчәнеше белән электр 19

челтэрлэре өчен жир бүлөп биру нормалары" исәп-хисап билгеләнде
 электр белән тәэмин итү өлкәсендә жирле аһамияттәге объектларга жир
 кишәрлекләренен минималь рөхсәт ителгән күләме күрсәткечләре (19 нчы
 таблица).

Таблица 19

*Минималь рөхсәт ителгән жир күләмнәренен исәп-хисап күрсәткечләре
 электр белән тәэмин итү өлкәсендә жирле аһамияттәге объектларга жир
 кишәрлекләре*

Объект төре	Жир кишәрлегенен күләме, кв. м
Югары трансформатор подстанцияләре 6 кВ. нан 10 кВ. га кадәр көчәнеш	150дән артык түгел
Түбән көчәнештәге подстанцияләр һәм күчерү пунктлары. 20 кВ. кадәр 35 кВ.	5000нән артык түгел
Түбән көчәнештәге подстанцияләр 35 кВ дан 220 кВ га кадәр	8500-10000
Искәрмә: 1. Таблицада китерелгән жир майданнары түбәндәгеләрне исәпкә ала: коймага якын килү һәм ремонт ясау өчен билгеләнгән киртә тирәсендәге метр киңлек полосасын; гомуми станция идарәсенен гомуми подстанция пунктының бер яки ике трансформаторын, югары (урта) көчәнеш ачык бүлү жайланмаларын, Түбән көчәнештәге ябык) бүлү жайланмасын урнаштыру (кагыйдә буларак, түбән көчәнештәге ябык) бүлгеч жайланмасын урнаштыру.; 2. Подстанцияләр майданы таблицасындагы мәгълүматлар һава линияләрен капма-каршы якларга чыгаруны; ачык бүлү жайланмалары; трансформаторлар жайланмасын ачуны күздә тотта. Түбәнрәк күрсәтелгән очрактарда таблицадагы мәгълүматлар түбәндәге коэффициентларга тапкырлана: - югары һәм урта көчәнешләр линияләрен бер якка чыгарганда-1,25; - югары һәм урта көчәнешләрнен ябык бүлү жайланмаларында-0,8; - - трансформаторларны ябык урнаштырганда-1,1	

Электр белән тәэмин итү системаларын проекткаунуны 31-110-2003 СП таләпләренә туры китереп билгеләнә торган электр чыганаclarына электр нагрукасы күрсәткечләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк

"Торак һәм ижтимагый биналарның электр жайланмаларын проекткауну һәм монтажлау» ФСК ЕЭС «ААЖнен бүлү электр челтәре комплексында техник сәясәт турындагы Нигезләмә («Россия ЕЭС «ААЖ һәм» ФСК ЕЭС" ААЖ нен 25.10.2006 ел, №270р/293р күрсәтмәсенә кушымта).

Алдан исәп-хисап ясау өчен торак пунктлар территорияләренен чагыштырма исәп-хисап йөкләнеше күрсәткечләрен 20 һәм 21 таблицалар нигезендә кабул итәргә кирәк.

Таблица 20

*Торак пунктлар территорияләренен коммуналь-көнкүреш
 электр нагрукасының чагыштырмача исәп-хисап
 күрсәткечләре*

Йортлар/фатирлар өчен коммуналь-көнкүреш электр нагрукасының чагыштырмача исәп-хисап күрсәткече эреләнгән:	Тулаем алганда, торак пункт буенча	Шул исәптән	
		центр	микрорайоны/кварталы застройки
- табигый газдагы плитәләр белән (кВт/кеше)	0,41	0,51	0,39
- стационар электр плитәләре белән (кВт/кеше)	0,50	0,62	0,49

- Искәрмә:
- 1. Торак пункт үзәге төшенчәсе астында төрле административ, мәдәни, уку учреждениеләре, сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятияеләре тупланган территорияне аңларга кирәк.
- 2. Таблицада вак сәнәгать предприятиеләреннән йөкләмәләр исәпкә алынмаган. Аларны исәпкә алу өчен түбәндәге коэффициентларны кулланырга кирәк:
 - табигый газда плитәләр куелган торак пунктлар өчен: 1,2-1,6;
 - стационар электр плитәләре булган торак пунктлар өчен: 1,1-1,5. Торак үзәге территориясендә зур әһәмияткә ия булырга кирәк пункта.

Таблица 21

Коммуналь-көнкүреш кулланучыларының электр энергиясе чыгымы һәм максимум куллану сәгатъләренең еллык саны күрсәткечләрелектр йөкләнеше

Коммуналь-көнкүреш кулланучыларының электр энергиясе чыгымының һәм электр йөкләнешен максимум куллану сәгатъләренең еллык санының эреләнгән күрсәткечләре. йорт/фатир:	Электр энергиясенен чагыштырма чыгымы, кВт.кеше саны елга	Электр нагрузкиның максимумын куллану сәгатъләренең еллык саны
- табигый газдагы плитәләр белән	2170	5300
- стационар электр челтәрләре белән плитәләп	2750	5500
Искәрмә: 1. Китерелгән зурайтылган күрсәткечләр торак һәм ижтимагый биналар, коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, транспорт хезмәте күрсәтү объектлары, тышкы яктылык белән электр куллануны күздә тоталар; 2. Китерелгән мәгълүматлар торак биналарда кондиционирлау, электр жылыту һәм электронагрев куллану исәпкә алынмый; 3. Электр нагрузки максимумын куллану сәгатъләренең еллык саны ЦП 10(6) кВ шиннарына китерелгән.		

Авыл жирлекләрен электр белән тәмин итүне проектлаганда, проектлана торган территорияләр категориясенә туры китереп, аның ышанычлылыгын тәмин итүгә карата таләпләренә исәпкә алырга кирәк.

Беренче категориягә электроприемниклар керә, алар электр белән тәмин итү өзеклеге кешеләрнең тормышы өчен куркыныч тудырырга мөмкин, шәһәр хужалыгының аеруча мөһим элементлары эшләвен бозу керә.

Икенче категориягә электроприемниклары керә, электр белән тәмин итү өзеклеге халыкның күп санлы нормаль эшчәнлеген бозуга китерә.

Өченче категориягә керә, калган электроприемники, түгел подходящие астында билгеләү, беренче һәм икенче категория.

Кешеләр тормышына, шартлауларга, янгынарга һәм кыйммәтле төп җиһазларга зыян китерүгә юл куймас өчен, житештерүнең өзлексез эшләве кирәк булган электроприемниклары аерым төркемгә керә.

Электр энергиясен бүлү системасының көчәнешен сайлау, перспективалы электр йөкләнешләренең үсешен анализлауны исәпкә алып, Татарстан Республикасының бүлү электр челтәре комплексы челтәрләренең перспективалы үсеше схемасы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш. Торак пунктларның электр челтәрләренең киеренкелеге исәп-хисап чоры һәм энергия системасында көчәнешләр системасы чикләрендә аларны үстерү концепциясен исәпкә алып сайлана: 35 – 110 – 220 – 500 кВ. электр белән тәмин

итү системасының көчәнеше энергияне трансформацияләү баскычларының иң аз санын исәпкә алып сайлап алынырга тиеш.

Торак пунктлар территорияләрендә трансформатор подстанцияләрен һәм бүлү жайланмаларын проектлауны электр жайланмаларын урнаштыру кагыйдәләре таләпләре нигезендә башкарырга кирәк.

«Электр челтәре комплексында Бердәм техник сәясәт турында «нигезләмәләренә раслау (утв. «ФСК ЕЭС " ЖАЖ Директорлар советы карары (09.04.2020 ел, № 496)».

Трансформатор подстанцияләре, бүлү жайланмалары һәм торак төзелеше территориясендә урнашкан кабельләргә һава электр линияләре күчү пунктлары ябык типтагы проектларга тәкъдим ителә.

4.12.2. Авыл жирлеге халкының жылылык белән тәэмин итү объектларында норматив ихтыяжын билгеләү буенча тәкъдимнәр.

«Жылылык белән тәэмин итү турында» 2010 елның 27 июлендәге 190 - ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, жылылык белән тәэмин итү өлкәсендә мөнәсәбәтләренә оештыруның төп принципларыннан берсе-үзәкләштерелгән жылылык белән тәэмин итү системаларын үстерү, жылылык белән тәэмин итү һәм жылылык энергиясен куллануның ышанычлылығын һәм энергетик нәтижәлелеген тәэмин итү.

Бер - ике катлы һәм индивидуаль торак йортларны, шулай ук секцияле торак йортларны жылытуны һәр йортта яки фатирда урнаштырыла торган газ казаннарыннан башкарырга кирәк.

Жәмәгать, мәдәни-көнкүреш һәм административ биналарны жылыту үзәкләштерелгән, тышкы жылылык челтәрләренән яки автоном жылылык белән тәэмин итү чыганаclarыннан.

Яңа жылылык белән тәэмин итү системаларын проектлау һәм төзү, гамәлдәге жылылык белән тәэмин итү системаларын реконструкцияләү һәм үстерү авыл жирлеген жылылык белән тәэмин итүнең расланган схемасы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш. Жылылык белән тәэмин итү системаларын проектлауны кулланучылар категорияләрен исәпкә алып, «жылылык челтәрләре» СНИП 41-02-2003 (5 бүлек), ГОСТ Р 54964-2012 «туры килү-килмәүне бәяләү. Күчәмсез милек объектларына экологик таләпләр» (А кушымтасы).

Торак пунктлар территорияләрендә үзәкләштерелгән жылылык белән тәэмин итү чыганаclarын коммуналь-склад һәм житештерү зоналарында, жылылык йөкләнеше үзәкләрендә урнаштырырга киңәш ителә.

Жылылык белән тәэмин итү чыганаclarын, жылылык пунктларын урнаштыру акустик исәп-хисаплар белән нигезләнергә тиеш. Трассаларны һәм жылылык челтәрләрен салу ысулларын «жылылык челтәрләре» СНИП 41-02-2003 (9 бүлек) һәм «СП кагыйдәләре жыелмасы " таләпләре нигезендә күздә тотарга кирәк

42.13330.2016 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү»

4.12.3. Авыл жирлеге халкының газ белән тәэмин итү объектларында норматив ихтыяжын билгеләү буенча тәкъдимнәр.

1999 елның 31 мартындагы 69-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә «Россия Федерациясендә газ белән тәэмин итү турында " дәүләт сәясәтенең төп принципларыннан берсе булып, тиешле федераль, төбәкара һәм региональ газлаштыру программаларын формалаштыру һәм тормышка ашыру нигезендә, Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә урнашкан торак-коммуналь хужалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газлаштыру дәрәжәсен күтәрү тора.

Газ белән тәэмин итү системасын үстерүнең төп юнәлешләре газ белән тәэмин итүнең кайбер баш корылмаларын реконструкцияләү юлы белән газ белән тәэмин итү системасының куркынычсызлыгын һәм ышанычлылыгын арттыруны, газүткәргечләрнең яна тармакларын төзүне күздә тотарга тиеш, бу газүткәргеч челтәрләренең эшен тотрыкландырырга һәм газ белән тәэмин итүнең яна объектларын тоташтырырга мөмкинлек бирәчәк.

Газ куллану юнәлешләре:

- сәнәгатьнең технологик ихтыяжлары;
- халыкның хужалык-көнкүреш ихтыяжлары;;
- жылылык чыганакалары өчен энергия чыганагы.

Газ белән тәэмин итүнең гамәлдәге системаларын проектлау һәм төзү, реконструкцияләү һәм үстерү «газ бүлү системалары»СНиП 42-01-2002 таләпләренә туры китереп гамәлгә ашырылырга тиеш,

Газ бүлү һәм газ куллану челтәрләренең куркынычсызлыгы турында Техник регламент", Татарстан Республикасының газ белән тәэмин итү һәм газлаштыруның Генераль схемасы нигезендә, торак-коммуналь хужалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газлаштыру буенча республика программалары нигезендә.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 27.12.2013 ел, №1071 карары белән расланган Татарстан Республикасы шәһәр төзелешен проектлаштыру буенча республика нормативларына туры китереп, түбәнрәк китерелгән газ белән тәэмин итү объектлары өчен жир кишәрлекләренең минималь рөхсәт ителгән күләмнәренең исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнде (22 нче таблица).

Таблица 22

Газ белән тәэмин итү объектлары өчен жир кишәрлекләренең минималь рөхсәт ителгән күләмнәренең исәп-хисап күрсәткечләре

ГРС житештерүчәнлеге, куб. метр/сәгать	Жир кишәрлегенең күләме, га
100гә кадәр	0,01
100 - 3 000	0,07
3 000 - 10 000	0,11
10 000 - 100 000	0,13
100 000 - 300 000	0,38
300 000 - 500 000	0,65
500 000 артык	1

Авыл торак пунктлары өчен газ куллануның эреләндерелгән күрсәткечен бер кешегә елына 220 куб. м күләмендә кабул итәргә кирәк.

Газ бүлү һәм газ тутыру станцияләре торак пунктлардан читтә урнашырга тиеш.

Газ өстәмә пунктларны торак пунктның торак төзелеше территориясеннән читтә, аскы яктан урнаштырырга кирәк.

Газ бүлү челтәрендә газ басымын киметү һәм җайга салу өчен газ җайга салу (блоклы яки шкафлы) пунктларын проектларга кирәк. Газ җибәрү пункттын район үзәгендә урнаштырырга кирәк, район йөкләнеш үзәгенә мөмкин кадәр якын.

Торак пунктларда аерым торучы газ җайга салучы пунктларны биналар һәм корылмаларга кадәр билгеле бер ераклыкта урнаштырырга кирәк:

0 газ басымы булганда – 0,6 МПа-10 метрга кадәр газ регулятор пунктына тапшырганда;

0 газ басымы булганда 0,6 – 1,2 МПа газ регулятор пунктына кертелгәндә – 15 метр.

4.12.4. Авыл җирлеге халкының су белән тәмин итү объектларында норматив ихтыяжын билгеләү буенча тәкъдимнәр.

Торак пунктларны су белән тәмин итү системаларын проектлау, шул исәптән, су белән тәмин итү чыганаclarын сайлау, су алу корылмаларын урнаштыру «СНиП 2.04.01-85 «эчке суүткәргеч һәм биналарны канализация», СНиП 32.13330.2018 «СНиП 2.04.03-85 «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар», СП 42.13330.2016 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү», СанПиН 2.1.3684-21

«Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчәргә яраклы су һәм эчәргә яраклы су белән тәмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, җитештерү, жәмәгать биналарыннан файдалануга, санитария-эпидемияләргә каршы (профилактик) чаралар оештыру һәм үткәргү буенча санитар-эпидемиологик таләпләр», СанПин 1.2.3685-21 «кеше өчен яшәү мохитенең иминлеген һәм (яки) зыянсызлыгын тәмин итүгә гигиеник нормативлар һәм таләпләр», ГОСТ 2761-84-«үзәкләштерелгән хужалык-эчәргә яраклы су белән тәмин итү чыганаclarын. 2.1.4.1110-02 «су белән тәмин итү һәм эчәргә яраклы су чыганаclarын санитар саклау зоналары», шулай ук авыл җирлеген су белән тәмин итүнең расланган схемасы нигезендә СанПиН 2.1.4.11.10-02.

Халыкның хужалык-эчәргә яраклы ихтыяжлары өчен тәүлегенә уртача тәүлеклек (бер ел эчендә) су куллану күрсәткечен бер кешегә тәүлегенә 250 литр күләмендә кабул итәргә кирәк (эчке суүткәргеч һәм канализация белән тәмин ителгән биналар, ванналар һәм җирле су жылыткычлар белән).

Су алу корылмаларының тибын һәм схемасын территориянең геологик, гидрогеологик һәм санитар шартларыннан чыгып сайларга кирәк.

Су челтәрләрен божра белән проектларга кирәк. Тупиковые линия суүткәргечләр кулланырга рөхсәт ителә:

авария вакытында су белән тәмин итүдә өзеклек булган очракта җитештерү ихтыяжларына су бирү өчен;

торбалар диаметры 100 мм дан артмаган хужалык-эчэргэ яраклы ихтыяжларга су бирү өчен;

- янгынга каршы яки хужалык - янгынга каршы кирәк-яракларга су бирү өчен, линиянең озынлыгы 200 метрдан да артмаска тиеш.

Бина һәм корылмаларның эчке суүткәргеч челтәрләре белән тышкы су челтәрләрен божралау рөхсәт ителми.

4.12.5. Авыл жирлегә халкының су бүлү объектларында норматив ихтыяжын билгеләү буенча тәкъдимнәр.

Торак пунктларның канализация системаларын проектлауны "СНиП 2.04.01-85 «СНиП 2.04.01-85" биналарның эчке суүткәргече һәм канализациясе, СП 32.13330 2018

"СНиП 2.04.03-85 «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар», СП 42.13330.2016 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» дигән темага, шулай ук авыл жирлегенең расланган су белән тәэмин итү схемасы нигезендә үткәрелә.

Көнкүреш суларын тәүлеклеклек уртача су белән тәэмин итү, территориягә су сибүгә һәм Яшел утыртмаларга су тотуны исәпкә алмыйча, тәүлеклеклек су куллануга тигез дәрәжәдә кабул ителә.

Территориаль планлаштыру документларын эшлэгәндә авыл торак пунктлары өчен тәүлеклеклек уртача (бер елга) су бүлүне 1 кешегә 150 л/тәүлегенә кабул итү рөхсәт ителә.

Йорт яны жир участоклары белән шәхси йортларда яшәүче халык өчен, төзелешнең тыгызлыгы, юынты суларны чистартуның үзкыйммәте, рельефның катлаулылыгы аркасында, су бүлүнең автоном системасын күз алдында тотарга кирәк.

Автоном канализация системасы юынты суларны өйдән чыгарудан жыюны, аларны чистарту өчен автоном корылмаларга бүлеп бирүне, алга таба муниципаль районда булган чистарту корылмаларына чыгаруны тәэмин итәргә тиеш. Чистарту корылмаларын йортлар территориясендә яки берничә бина өчен (кагыйдә буларак, социаль-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары) аерым торучы чистарту корылмалары буларак билгеләргә тәкъдим ителә.

ИСЭП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘУ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

Нормативлар түбәндәге норматив хокукый актлар таләпләренә туры китереп эзерләнде:

Федераль законнар:

Россия Федерациясенә шәһәр төзелеш кодексы (29.12.2004 ел, № 190 - ФЗ ред.) 02.07.2021).

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон (01.07.20021 редакциясе).

"Жирләү һәм жирләү эше турында»12.01.1996 ел, № 8-ФЗ Федераль закон;

Россия Федерациясенә башка норматив актлары:

«Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә мәгариф объектларын оптималь урнаштыру критерийларын билгеләү өчен үрнәк күрсәткечләр» методик рекомендацияләр турында» Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгының 2016 елның 4 маендагы АК-950/02 номерлы хаты (08.08.2016 редакция).

"Ашыгыч, шул исәптән ашыгыч махсулаштырылган, медицина ярдәме күрсәтү тәртибен раслау турында»20.06.2013 № 388н РФ Сәламәтлек саклау министрлыгы боерыгы

«Сәламәтлек саклау өлкәсендә халыкның ресурс белән тәмин ителешә нормативларын һәм нормаларын куллану турында методик рекомендацияләренә раслау турында"2018 елның 20 апреләндәге 182 номерлы РФ Сәламәтлек саклау министрлыгы боерыгы.

Россия Мәдәният министрлыгының «мәдәният оешмалары челтәрен үстерү һәм халыкны мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү буенча Россия Федерациясе субъектларына һәм жирле үзидарә органнарына методик тәкъдимнәренә раслау турында»2017 елның 2 августындагы Р-965 номерлы күрсәтмәсе.

Татарстан Республикасы норматив актлары:

Татарстан Республикасы шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары расланды. 27.12.2013 № 1071 ТР МК карары(19.07.20021 ред.)

Татарстан Республикасында шәһәр төзелешә эшчәнлегә турында «2010 елның 25 декабрәндәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы;

«2024 елга кадәр ижтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәмин ителешнәң социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 26.01.2009 елдагы 42 номерлы карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

«Кама Тамагы муниципаль районы «муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренә территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 24-ТРЗ номерлы ТР Законы (13.12.2014 редакция).

«Татарстан Республикасында шәһәр төзелешә эшчәнлегә турында» 25.12.2010 № 98-ТРЗ Татарстан Республикасы законы (4.10.20021 ред.)

«Татарстан Республикасында калдыклар белән, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә территорияль схеманы раслау турында»2018 елның 13 мартындагы 149 номерлы ТР МК карары»₂₆

«Татарстан Республикасында каты коммуналь калдыкларны жыю нормативларын раслау турында»12.12.2016 ел, № 922 ТР МК карары. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының норматив актлары:

Кама Тамагы муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы (актуальләштерелгән редакция), утв.ТР Кама Тамагы МР Советының 16.12.2013 ел, №213 карары белән.

Татарстан Республикасының территориаль планлаштыру схемасы (кертелгән үзгәрешләр белән), расланды. Министрлар кабинетының №172 нче 27.03.2021. 2015 елның 16 гыйнварындагы 4-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы паспорты "Татарстан Республикасында жәмәгать тәртибен саклауда гражданның катнашуы турында"

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының 2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына социаль-иқтисадый үсеш стратегиясе расланды. ТР Кама Тамагы МР Советының 08.08.2016 ел, № 78 карары белән расланды.

Проектлау һәм төзелеш буенча кагыйдәләр жыелмасы:

СП 42.13330.2016 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү. СНиПның актуальләштерелгән редакциясе 2.07.01-89*"» (утв. Россия Төзелеш Министрлығының 2016 елның 30 декабрдәге 1034/пр номерлы боерыгы (2017 елның 10 февралдәге редакциясендә).

СП 35-106-2003 «өлкән яштәгә кешеләргә социаль хезмәт күрсәтү учреждениеләрен исәпләү һәм урнаштыру».

СП 30.13330.2016 "СНиП 2.04.01-85*" эчке суүткәргеч һәм биналарны канализация»;

СП 32.13330 2018 " СНиП 2.04.03-85 «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;

СНиП 35-01-2001 биналар һәм корылмаларның халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәре өчен ачыклығы «СНиП 59.13330.2020»СНиП 35-01-2001 "СП 59.1333020" СП;

2.1.3684-21 " шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчәргә яраклы су һәм эчәргә яраклы су белән тәмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, житештерү, жәмәгать биналарын эксплуатацияләүгә, санитария-эпидемияләргә каршы (профилактика) чаралар үткәргә һәм үткәргә карата санитар - эпидемиологик таләпләр»;

СанПиН 1.2.3685-21»кеше өчен яшәү тирәлеге факторларының иминлеген һәм (яки) зыянсызлыгын тәмин итүгә гигиена нормативлары һәм таләпләр";

№ 11-01-2002 «Россия Федерациясендә зиратларны жирләү һәм карап тоту тәртибе турында тәкъдимнәр».

Башка документлар:

Янгын саклау объектларын проектлау нормалары. НПБ 101-95 (утв. РФ ЭЭМ ГУППС 30.12.1994 № 36 боерыгы белән кертелгән).

Интернет-чыганаclar:

Территориаль планлаштыруның федераль дэүлэт мәгълүмат системасы (ФГИС ТП). <https://fgistp.economy.gov.ru/>

Дэүлэт статистикасы федераль хезмәте <http://gks.ru> к

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы администрациясенәң рәсми сайты <https://kamskoye.kustye.tatarstan.ru/>

Нормативларны әзерләгәндә исәпкә алынды:

- авыл жирлегенәң административ-территориаль бүленеше;
- авыл жирлегенәң социаль-демографик составы һәм халык тыгызлыгы;
- табигый-климат шартлары;

Кама Тамагы муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш программасы;

- социаль-икътисадый үсеш фаразы;
- жирле үзидарә органнарының һәм кызыксынган затларның тәкъдимнәре

Нормативларның төп өлешендә авыл жирлеге халкының тәэмин ителешенәң минималь рөхсәт ителгән минималь дәрәжәсенәң исәп-хисап күрсәткечләре һәм авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булу дәрәжәсенәң исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнгән жирле әһәмияттәге объектлар исемлеге Россия Федерациясе Шәһәр төзелешә кодексының 29.2 статьясындагы 4 өлешендә күрсәтелгән таләпләре, шулай ук нормативлар проектын эшләү буенча техник задание белән билгеләнгән.